Skogsbeskattningen

Ett genmäle till Offesson (se SN s 302/73)

Skogsmästare Per-Erik Offesson — som efter vad jag förstått gör sig till tolk för en mening som omfattas av vissa enskilda skogsägare — förordar ett bibehållande i någon form av avdragsrätten för ingående virkesförråd eller för minskning i skogens ingångsvärde. Han synes därvid ej tillräckligt ha beaktat de direktiv som finansministern på sin tid (1964) gav åt skogsskattekommittén. Jag tillåter mig att här återge några punkter ur direktiven. Departementschefen säger bl a:

"Av det sagda framgår, att det i många fall är förenat med stora svårigheter för de skattskyldiga att på rätt sätt deklarera inkomst av skogsbruk. För beskattningsmyndigheterna är taxeringen av sådan inkomst tidsödande och därmed kostsam för det allmänna . . .

. . . De praktiska synpunkterna bör tillmätas stor betydelse. I detta hänseende bör framhållas, att reglernas utformning får sin största betydelse för det stora antalet ägare av mindre och medelstora fastigheter. Det är för dessa skattskyldiga som tillämpnings- och utredningssvårigheterna är mest märkbara. Skogsägare med stora innehav – framför allt större aktiebolag – har i allmänhet sådana personella resurser, att de kan bemästra dylika svårigheter. Gällande regler är dessutom för dessa skogsägare såtillvida av mindre betydelse som ägarbyte och därvid följande komplicerade skattefrågor förekommer endast mera undantagsvis . . ."

Det är allmänt känt — icke blott inom finansdepartementet — att många ägare av mindre och medelstora skogsfastigheter inte satt sig in i bestämmelserna om avdrag för ingående skog eller, där så är fallet, har stora svårigheter att förebringa den utredning som erfordras för att avdraget skall kunna medges. Det nuvarande systemet är därför ej ägnat att ligga till grund för en rättvis och likformig taxering.

Offesson har gjort gällande att den av skogsskattekommittén föreslagna och av mig förordade metoden att beskatta skogen först när den avyttras skulle medföra allvarliga skogspolitiska följder.

Dels skulle, menar Offesson, skogsägarna låta mer av avkastningen än nu gå med i en framtida försäljning av hela eller delar av egendomen, dels skulle metoden försvåra för den "aktive, nystartande och rationaliserande skogsföretagaren" att förvärva skog och därvid finansiera förvärvet till större delen genom avverkning och försäljning av skog, som tack vare avdragsrätten för ingående skog ej blir föremål för inkomsttaxering.

Vad den första invändningen beträffar tillåter jag mig här påpeka några grundläggande fakta, som kanske inte är kända för den delen av läsekretsen som inte sysslar med skogsekonomi. Skogens värdetillväxt avtar efter hand för att så småningom — t ex när skogen blir för grov eller angripes av röta — bli negativ. Om skogen vid avyttringen ej beskattas — tack vare avdrag för minskning av ingående virkesförråd eller virkesvärde — måste skogsägaren givetvis ta hänsyn härtill, när han bestämmer sig för om han skall låta skogen stå kvar och växa eller ej. Han kanske har en värdetillväxt (skattefri) av skogen på 3 % och får 6 % ränta på

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:09

bank. Är hans marginalskatt lägre än 50 % lönar det sig för honom att avyttra skogen, är den högre är det bättre att skogen får stå kvar och växa. Om skogen beskattas — såsom skogsskattekommittén föreslagit — antingen hos den som avverkar och säljer skogen eller upplåter avverkningsrätt eller hos den som förvärvat skogsfastighet och därefter tillgodogör sig skogen, blir det ingen ändring i sak.

Om vi utgår från samma antagande som i föregående exempel med den avvikelsen att skogsägaren beskattas vid avyttringen (eller att köparen räknar med samma skatt) och sätter marginalskatten till 50 %, så får skogsägaren vid försäljning av skog för a kronor behålla 0,5 a, vilka sätts in på bank och under ett antal (n) år växer till 0,5 a . 1,03n. Låter han i stället skogen växa under n år får han, när han säljer den, 1,03n . a . 0,5, dvs lika mycket. Om nu värdetillväxten i skogen är större än ränta *före* skatt, lönar det sig bättre för skogsägaren att låta skogen växa än att avverka och sälja.

Enligt nu gällande beskattningsregler kan det för en skogsägare löna sig att låta skogen växa så länge som värdetillväxten i skogen är större än räntan *efter* avdrag av marginalskatt. Om räntan är 6 % och skogsägarens marginalskatt 80 %, så lönar det sig nu för skogsägaren — om han kan erhålla avdrag för ingående skog — att låta skogen växa så länge värdetillväxten överstiger 1,2 %.

Av det sagda framgår att skattekommitténs förslag löser två problem. Dels leder förslaget, om det realiseras, till den åsyftade förenklingen av skattereglerna och främjar en rättvis och likformig taxering, och dels får det den skogspolitiska effekten att avverkningsbar skog av skatteskäl ej undandras virkesmarknaden utan avverkas när det ur skogsekonomisk synpunkt är lämpligt. Några särskilda åtgärder i likhet med dem den skogspolitiska utredningen föreslagit blir därmed överflödiga.

Offesson har uttalat farhågor att kommitténs förslag skulle försvåra för skogsägarna att göra rationaliseringsköp av skog. Kommittén har emellertid beaktat denna fråga och diskuterat olika lösningar i kapitel 5.9.5 och 5.9.8, där man bl a föreslagit visst värdeminskningsavdrag för skog, när avyttring av skog sker från förvärv som utgör ett led i skogsbrukets yttre rationalisering.

Till sist befarar Offesson, att ett genomförande av kommitténs förslag skulle leda till att de enskilda skogsägarna kom i en ogynnsam ställning i förhållande till domänverket och andra som icke har att utge statlig inkomstskatt. Jag tror att dessa farhågor är överdrivna. Domänverket har krav på sig att söka uppnå en god räntabilitet på skogskapitalet och den omständigheten att verket ej betalar statlig inkomstskatt får ej inverka på dess ekonomiska handlande eller investeringspolitik.

I föregående inlägg har jag framhållit, att nu gällande regler för skogsbeskattningen kan medföra verkningar som ur samhällsekonomisk synpunkt ej är önskvärda. Jag avser därmed att i ett överhettat konjunkturläge — i likhet med vad som nu gäller ifråga om sågade trävaror — drivs virkespriserna i höjden, inte minst på grund av spekulativa skogsköp som underlättas därigenom att köparen kan finansiera köpet genom att avverka skog från den förvärvade fastigheten, därvid

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:09

varken han eller säljaren betalar någon skatt för den realiserade avkastningen av skogskapitalet. När sedan konjunkturomslaget kommer, har prisnivån drivits upp till en nivå som medför stora förluster för dem som inte hunnit avyttra produkterna.

Man behöver bara gå tillbaka till Korea-krisen för att finna belägg för detta.

Hans Markstedt.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:09